

Skýringar með 6. gr. kjarasamnings ASÍ og VSÍ um hámarksinnutíma

Í þessari grein er að finna helsta nýmæli þessa samnings, þ.e. ákvæðið um 48 stunda hámarksinnutíma á viku að meðaltali. Samningurinn miðar við þá meginreglu að árinu verði skipt upp í tvö viðmiðunartímabil, þ.e. fyrra og seinna árshelming, og að meðalvinnuvika verði að hámarki 48 virkar vinnustundir á hvorum árshelmingi.

Mikilvægt er að menn geri sér grein fyrir að ekki er sett jafnaðarmerki milli greidds tíma og vinnutíma. Til vinnutíma telst einungis virkur vinnutími, þ.e. 40 stundir á viku fyrir fullt starf að frádeginum neysluhléum. Sé dæmi tekið af samningum vercafólks og iðnaðarmanna þá eru greidd neysluhlé 35 mínútur á dag eða 2. klst. og 55 mínútur á viku. Virkur vinnutími þessara starfsgreina á viku er því 37 stundir og fimm mínútur eða 37,08. Samkvæmt samningnum telst jafnframt lágmarksorlof, fæðingarorlof og fjarvistir vegna veikinda til vinnutíma og skal þess gætt að þessar fjarvistir hafi ekki áhrif á meðaltalsútreikninga. Sá tími sem starfsmaður er í launuðu starfsnámi telst einnig til vinnutíma. Orlof umfram lágmarksorlof og sérstakir frídagar teljast á hinn böginn ekki til vinnutíma.

Áhrif þessara reiknireglна samningsins á hámark vinnutíma starfsmanns verða best útskýrð með dæmi. Þæmið byggir á venjulegu 365 daga ári með 104 laugar- og sunnudögum og 11 sérstökum frídögum, 8 á fyrrri árshelmingi og 3 á seinni. Virkir dagar eru því 261 að sérstökum frídögum meðtöldum en að þeim slepptum eru vinnudagar samtals 250 á árinu, þar af 121 á fyrrri árshelmingi og 129 á þeim seinni.

Sé 48 vinnustunda hámarkinu deilt niður á virka daga vikunnar koma út 9,6 stundir á dag. Með því að margfalda virka daga, að sérstökum frídögum meðtöldum, á hvorum árshelmingi með þessum 9,6 stundum fæst vinnustundahámark á hvorum árshelmingi fyrir sig. Þessi hámörk er sýnd í þriðja dálki töflunnar hér að neðan, en þau eru í kringum 1.250 stundir á hvorum árshelmingi. Samningsaðilar eru sammála um að miða skuli við þessar reiknitölur, þ.e. 1.238 stunda vinnustundahámark á fyrrri árshelmingi, 1.267 stunda hámark á seinni árshelmingi og 2.506 stunda hámark á ári.

Vinnustundahámark skv. vinnutímasamningi ASÍ og VSÍ

	Vinnu-dagar	Meðalfjöldi vinnustunda á dag	Hámark vinnustunda	Þar af	
				Dagv.stundir	Yfirv.stundir
Fyrri árshelmingur	121	9,6	1.238	897	341
Seinni árshelmingur	129	9,6	1.267	957	310
Árið	250		2.506	1.854	651

Í fjórða dálki töflunnar er reiknaður fjöldi dagvinnustunda tímabilsins, þ.e. vinnudagar margfaldaðir með 7,42 virkum stundum á dag. Í fimmta dálki er loks sýndur sá hámarksfjöldi yfirvinnustunda sem samningurinn heimilar skv. þessu dæmi.

Hámarksfjöldi yfirvinnustunda er fundinn sem mismunur hámarksvinnustunda og dagvinnustunda.

Heildarvinnustundafjöldi á ári eða árshelmingi segja flestum lítið sem ekkert og til að gera þessar stærðir skiljanlegar þá eru meðaltalstölur á grundvelli ofangreinds dæmis eftirfarandi.

Vinnustundahámörk að meðaltali á ári:

	Hámarks-vinnutími	Hámarks-yfirvinna
Á dag	10,0	2,6
Á viku	50,1	13,0
Á mánuði	208,8	54,3

Það er jafnframt sameiginlegur skilningur aðila að hver dagur í orlofi að 24 dögum á ári, fæðingarorlofi að 6 mánuðum og veikindafjarvistum skuli teljast 9,6 stundir. Jafnframt að viðbótarorlof umfram lágmarksorlof hækkar yfirvinnuhámarkið um 9,6 stundir fyrir hvern dag í viðbótarorlofi.

Samkvæmt samningnum er vinnuveitanda óheimilt að láta starfsmann sinn vinna meira en 48 virkar vinnustundir að jafnaði á viðmiðunartímabilinu. Starfsmanninum er með sama hætti óheimilt að vinna umfram hámarkið hjá sama vinnuveitanda.